

กฎหมายสำหรับพยาบาลในการดูแลบาดแผลกับการสื่อสารสังคมออนไลน์ (Social media and Law for ET nurses)

ประเทศไทยมีการพัฒนาจากอดีตตั้งแต่ในยุคสังคมเกษตรกรรม (ประเทศไทย 1.0 เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน ฯลฯ) ต่อมามีการพัฒนาจากสังคมเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมกรรมเบา (ประเทศไทย 2.0 เน้นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง ฯลฯ) จากนั้นได้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก (ประเทศไทย 3.0 เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ถลันน้ำมัน ฯลฯ) ในปี พ.ศ.2559 รัฐบาลปัจจุบันมีแนวทางการพัฒนานำประเทศไทยพัฒนาในแนวทางเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) (ประเทศไทย 4.0 เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น)¹

เป้าหมายหลักของ Thailand 4.0 มีการกำหนด กลุ่มเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเป้าหมายที่/ต้องการพัฒนาขึ้นในประเทศ ซึ่งในงานด้านสาธารณสุขเป็นกลุ่มที่อยู่ในเป้าหมายที่ต้องพัฒนาด้วยเช่นกัน ได้แก่ . กลุ่มสุขภาพ ใช้เทคโนโลยีชีวการแพทย์ (Health & Wellness – Biomedical) , กลุ่มเครื่องมืออัจฉริยะและหุ่นยนต์ ใช้เทคโนโลยีเมคาทรอนิกส์ (Smart Devices & Robotics – Mechatronics) และกลุ่มดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตออฟติง ใช้เทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital & IOT - Embedded Technology)² เมื่อมองวิวัฒนาการด้านสาธารณสุขของประเทศไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้น จะพบว่า จากอดีตเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ มีการพัฒนาศึกษาหาความรู้ในเรื่องโรคต่างๆ คิดเรื่องยาและสมุนไพรในการรักษาโรค ต่อมา มีการนำความรู้ของต่างประเทศทั้งการแพทย์แผนจีนและการแพทย์ทางด้านตะวันตก เข้ามาประยุกต์ใช้ในการรักษาโรคทั่วไป³

¹ <http://www.drborworn.com/article/detail.asp?id=16223>

² กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน.(กรุงเทพฯ : มปท, 2559). หน้า 32.

³ <http://mophaccess.moph.go.th/index.php/2013-07-15-03-58-59>

ในปัจจุบันการแพทย์สมัยใหม่ช่วยให้รักษาทำได้สะดวกสบายมากขึ้น เทคโนโลยีในการรักษาพยาบาลมีส่วนช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยได้ดีขึ้น การรักษาของทีมงานด้านสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นแพทย์และพยาบาล มีการนำระบบเทคโนโลยี มาใช้ในการรักษา ยิ่งเทคโนโลยีในขณะนี้ก้าวหน้าไปถึงการใช้หุ่นยนต์ในการรักษา ผ่าตัด ทำให้การผ่าตัดสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ป่วยจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการผ่าตัดโดยเฉพาะการผ่าตัดในที่แคบๆ และจะมีการเสียเลือดน้อยกว่าเนื่องจากมีความแม่นยำที่สูงยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในเรื่องความเจ็บและความบอบซ้ำของแผลผ่าตัดเกิดขึ้นน้อยกว่าการรักษาที่ผ่านมาในอดีต⁴ ภายใต้การรักษาพยาบาลของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุขในปัจจุบันท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนช่วยในการรักษาพยาบาลนั้น สิ่งหนึ่งซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการรักษาคนป่วย คือ ข้อบกพร่อง ประมาท เลินเล่อ หรือเกิดข้อผิดพลาดในระหว่างการรักษาของบุคลากรด้านสาธารณสุข ซึ่งประกอบไปด้วย แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่อื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลต่อผู้ป่วยทั้งทางตรง (เป็นเหตุให้ผู้ป่วยนั้นอาการหนักกว่าเดิม หรืออาจถึงขั้นเสียชีวิต) ทั้งทางอ้อม (กระทบกระเทือนทางด้านจิตใจต่อญาติ พี่น้องของผู้ป่วย เช่นการเผยแพร่ภาพหรือประวัติของผู้ป่วยออกไป) โดยการกระทำดังกล่าวนั้นจึงเป็นความผิดตามกฎหมายและมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 เป็นต้น

การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยนั้น นอกจากแพทย์จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาแล้ว พยาบาลซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยแพทย์ก็มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการรักษาของแพทย์ ทั้งคอยช่วยเหลือแพทย์ สนับสนุน ดูแลผู้เจ็บป่วยเบื้องต้น บุคลากรพยาบาล ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับงานบริการให้กับผู้ป่วยครอบครัว และชุมชน เนื่องจากพยาบาล เป็นบุคลากรกลุ่มใหญ่ และใกล้ชิดกับผู้รับบริการมากที่สุด การปฏิบัติงานของพยาบาลถือเป็นลักษณะงานที่แสดงถึงความเป็นวิชาชีพ เนื่องจากมีการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยมีเครื่องมือสำคัญที่แสดงถึงความเป็นวิชาชีพ นั่นคือ การปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการพยาบาล เช่น การประเมินสภาพผู้ป่วย การวินิจฉัยทางการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล ฯลฯ เปรียบเทียบขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาล กับขั้นตอนการแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การสืบค้นข้อมูล/ข้อเท็จจริงเพื่อหาปัญหา การวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหา การติดตามประเมินผลของการแก้ไขปัญหา เป็นต้น⁵ โดยในการปฏิบัติหน้าที่นั้นนอกเหนือจากการ

⁴ <http://www.manager.co.th/Campus/ViewNews.aspx?NewsID=9540000103751>

⁵ http://methawitpublichealth.blogspot.com/2012/09/blog-post_30.html

ช่วยเหลือพยาบาลรักษาอาการบาดเจ็บของคนป่วยโดยตรงแล้ว ภายใต้ความก้าวหน้าของวิทยาการทางการแพทย์ การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการรักษามีส่วนสำคัญช่วยการรักษายาบาลง่ายขึ้น สะดวก รวดเร็วและทันต่อการรักษาพยาบาล เช่น การส่งภาพ ข้อมูลของผู้ป่วยไปยังแพทย์ เพื่อให้ช่วยวินิจฉัยอาการเจ็บป่วย อาการบาดเจ็บ ในกรณีฉุกเฉินของของผู้ป่วยซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วและทันที่ นอกจากนั้นในการรักษา หรือช่วยเหลืออย่างฉุกเฉินนั้น ในบางครั้งทางโรงพยาบาลที่รับตัวผู้ป่วยไว้อาจมีความจำเป็นต้องใช้โลหิตสำหรับผู้ป่วย ปรากฏว่าโลหิตที่จำเป็นต้องใช้เกิดขาดแคลนหมูลโลหิตสำหรับคนป่วย จึงมีการประกาศหาขอความช่วยเหลือ หรือขอสนับสนุนผ่านทางสื่อออนไลน์ทางสังคม ซึ่งกระทำโดยเร่งด่วนแต่อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือขาดความรอบคอบในเรื่องข้อความหรือภาพที่ส่งออกไป ผลที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความเสียหาย หรือกระทบกระเทือนต่อภาพลักษณ์ของผู้ป่วย ครอบครัวของผู้ป่วยได้ เป็นเหตุให้ผู้ป่วย หรือครอบครัวของผู้ป่วย อาจร้องเรียนหรือฟ้องร้องทางคดีต่อผู้เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวได้ ส่งผลให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่พยาบาลในการปฏิบัติงานด้านพยาบาล นอกจากนั้นในทางกฎหมายตัวเจ้าหน้าที่พยาบาลเองอาจมีความผิดตามมาในเรื่องการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงานในเรื่องดังกล่าว ผู้เขียนได้สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับพยาบาลในการปฏิบัติหน้าที่กรณีต้องดำเนินการดูแลรักษาผู้ป่วยในเรื่องบาดแผลกับการสื่อทางสังคมออนไลน์ (Social media and Law for ET nurses) เข้ามาช่วยเหลือในด้านการรักษา ไว้พอสังเขปดังนี้

ปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ บัญญัติไว้ดังนี้⁶

ข้อที่ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นปราศจากการสอดแทรกและที่แสวงหารับตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นผ่านสื่อใด ๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน

ในเรื่องการแสดงออกด้านเสรีภาพนั้นทางสหประชาชาติได้ประกาศอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ประกาศไว้ในข้อ 19 โดยรับรองว่าบุคคลต่างๆสามารถแสดงออกได้ รวมทั้งการรับข้อมูลข่าวสาร โดยไม่มีการกีดกันตามเขตแดนแต่อย่างใด ดังนั้นบุคคลต่างๆสามารถแสดงออกความคิดเห็น โดยมีอิสระ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม

⁶ <http://www.lexilogos.com/declaration/thai.htm>

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับรองเรื่องเสรีภาพการแสดงออก เช่นกัน ไม่ว่าจะ การพูด การเขียน การพิมพ์ การสื่อโฆษณา หรือการกระทำอื่นใด ซึ่งรัฐสามารถดำเนินการกับผู้แสดงออกในเรื่องเสรีภาพได้ต่อเมื่อมีกฎหมายของรัฐบังคับใช้ ดังนั้นการแสดงออกในเรื่องเสรีภาพต่างๆสามารถกระทำได้ ซึ่งจะกระทำได้น้อยเพียงใดเป็นเรื่องของกฎหมายที่ใช้บังคับว่าในเรื่องนั้นๆ

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 7 ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคล นั้นโดยตรง หรือมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ต้องเปิดเผย แต่ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ผู้ใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือกฎหมายอื่นเพื่อขอเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลที่ไม่ใช่ของตนไม่ได้

มาตรา 49 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อมูลสุขภาพของแต่ละบุคคลในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยทั่วไปเป็นเรื่องลับ ผู้อื่นจะนำไปเปิดเผยไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะยินยอม หรือมีกฎหมายอื่นให้สามารถกระทำได้ และบุคคลทั่วไปจะไปขอข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลอื่นไม่ได้⁷

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ บิดเบือนหรือ ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

⁷ <https://www.nationalhealth.or.th/node/669>

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้⁸

นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ การนำเข้าสู่ หมายถึงการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ ต่างๆ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม หมายถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข ไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขนั้นจะทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน

ข้อมูลคอมพิวเตอร์เท็จนั้น น่าจะหมายถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ไม่ใช่ของจริง เช่น ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ระบุว่าเป็นเครื่องมือป้องกันไวรัสของบริษัทหนึ่ง แต่แท้จริงแล้ว ไม่ใช่ เป็นต้น

โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน องค์ประกอบความผิดนี้มีไข้อยู่ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหลาย ฐานความผิด เช่น ความผิดฐานปลอมเอกสารตามมาตรา 264 หรือ ความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 269/1 องค์ประกอบนี้ไม่ใช่เจตนาพิเศษของผู้กระทำ แต่เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากลักษณะของการกระทำในเรื่องของเจตนาด้วย

เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 เจตนาในที่นี้ต้องครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น กล่าวคือ ผู้กระทำต้องมีเจตนา นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในขณะเดียวกันผู้กระทำต้องรู้ถึงขอเท็จจริงในองค์ประกอบความผิดว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จและต้องรูว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน และกฎหมายในอนุมาตรา นี้มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญซึ่งต่างหากกฎหมายในเรื่องหมิ่นประมาท ดังนั้นในความผิดตามอนุมาตรานี้จึงไม่เข้าข่ายความผิดในเรื่องหมิ่นประมาท และหมิ่นประมาทโดยโฆษณาด้วย⁹

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิด ความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

⁸ พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบาย พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. (มปท. : มปป.), หน้า 21-25.

⁹ หนังสือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. เลขที่ ทก 0212.2/6312 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2560 เรื่อง การพิจารณาประเด็นของพนักงานอัยการ.

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹⁰

เนนที่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันปนเท็จ จึงไม่ใช่เรื่องทั่วไปปลอมแปลงข้อมูลที่มีอยู่ โดยประการที่นาจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะหรือ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ความจริงแลความผิดในอนุมาตรานี้ ก็ใกล้เคียงและเกื้อหนุนกัน การกระทำที่นาจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ก็นาจะถือได้ว่าเขาของคประกอบความผิดที่นาจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ตามมาตรา 14(1) อยู่แล้วควยและการกระทำนั้นต้องมีเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

- (3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง แห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹¹

องคประกอบความผิดข้อนี้พิจารณาจากลักษณะของข้อมูลคอมพิวเตอร์ กล่าวคือเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ไซกระทำความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 107 ถึงมาตรา 135 หรือความผิด เกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1 ถึงมาตรา 135/3 ความผิดตามอนุมาตรานี้จึงเป็นการบัญญัติเอาผิดเพิ่มขึ้นจากการ กระทำซึ่ง เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายโดยในการกระทำความผิดดังกล่าวได้ใช้วิธีการทางคอมพิวเตอร์นำข้อมูลคอมพิวเตอร์อันปนความผิดตามมาตราดังกล่าว เขาสู่ระบบคอมพิวเตอร์และการกระทำนั้นต้องมีเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

- (4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์ นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹²

¹⁰ พรเพชร วิชิตชลชัย. (เรื่องเดียวกัน), หน้า 21-25.

¹¹ พรเพชร วิชิตชลชัย. (เรื่องเดียวกัน), หน้า 21-25.

¹² พรเพชร วิชิตชลชัย. (เรื่องเดียวกัน), หน้า 21-25.

การจะเป็นความผิดตามอนุมาตรานี้นอกจากข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะอันลามกแล้ว ยังต้องเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้อีก ด้วย ดังนั้นหากเป็นการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนโดยเฉพาะที่ไม่ได้ประสงค์จะให้ ผู้ใดเข้าถึง แต่บังเอิญนำเครื่องคอมพิวเตอร์ไปซ่อม แล้วช่างซ่อมตรวจ พบเขาจึงนำไป เขาสุ่ระบบคอมพิวเตอร์และเผยแพร่ดังที่เป็นขาวคราว เช่นนี้เฉพาะช่างซ่อมเท่านั้นที่มี ความผิดตามอนุมาตรานี้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม

(1) (2) (3) หรือ (4) ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อ

ประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใด บุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือ ปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹³

องค์ประกอบความผิดข้อนี้เป้นเพียงการ เผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ระบบคอมพิวเตอร์สร้างขึ้นมา เพื่อให้มีการส่งต่อหรือเผยแพร่ข้อมูลใดโดยง่าย คำว่า “เผยแพร่หรือส่งต่อ” ไม่หมายรวมถึงการส่งต่อทางกายภาพ เช่นการส่งดิสเกตต หรือสิ่งพิมพ์ออก (printout) และโดยรู้อยู่แล้ว การส่งต่อนั้นอยู่ในเป้นความผิดตามมาตรา 14 (1) (2) (3) หรือ (4)

มาตรา 16 ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย และการกระทำนั้น น่าจะทำให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ผู้กระทำ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริต อันเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ผู้กระทำไม่มีความผิด ความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป้นความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่ง

¹³ พรเพชร วิชิตชลชัย. (เรื่องเดียวกัน), หน้า21-25.

หรือวรรคสองตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹⁴

ความผิดตามมาตรานี้เป็นลักษณะของการดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทด้วยการตกแดง ภาพของบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ซึ่งจะต้องเข้าใจองค์ประกอบดังนี้

นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ หมายความว่า ผู้กระทำได้มีการกระทำอันเป็นการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์เข้าสู่ ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบคอมพิวเตอร์นั้นเป็นระบบที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ถ้าเป็นระบบคอมพิวเตอร์ของตนเองก็ไม่เป็นความผิด

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็น ภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติมหรือดัดแปลงด้วยวิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ต้องเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของ ผู้อื่น หมายถึงการแสดงผลข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกเป็นภาพของบุคคล และภาพนั้น อาจเกิดจากการสร้างขึ้นใหม่ หรือเป็นภาพที่มีอยู่แต่ได้มีการตัดต่อ เติมหรือดัดแปลง ซึ่งเป็นการทำงานวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด

วิธีการอื่นใด หมายถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นภาพบุคคลนั้นด้วยวิธีการใดๆ ก็ได้ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ จึงไม่ว่าจะหมายความรวมถึงการตัดต่อ เติมหรือ ดัดแปลงภาพบุคคลซึ่งเป็น printout จากคอมพิวเตอร์

โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย องค์ประกอบความผิดข้อนี้ใช้ข้อความทำนองเดียวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แต่เพิ่มคำว่า “ได้รับความอับอาย” เขาไปด้วย จึงมีความหมายกว้างกว่าความผิดฐานหมิ่นประมาท และมีเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 การนำเขาข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ไม่เป็นความผิด เทียบได้กับบทบัญญัติใน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต...ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

ความผิดตาม มาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้ และเป็นความผิดมาตราเดียวที่บัญญัติให้เป็น ความผิดอันยอมความได้ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นได้ชัดเจนว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเป็น ความเสียหายเฉพาะ

¹⁴ พรเพชร วิชิตชลชัย. (เรื่องเดียวกัน), หน้า 26-27.

บุคคล เมื่อเป็นความผิดอันยอมความได้ กฎหมายจึงต้องบัญญัติในเรื่องผู้เสียหายไว้ ในลักษณะทำนองเดียวกับ ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 “ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตาย เสียก่อนรองทุกข์ ใบบิดา มารดา คู่ สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายรองทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹⁵

ความผิดหมิ่นประมาทสามารถแยกองค์ประกอบของความผิดได้ดังนี้

1) ผู้ใด หมายถึง ผู้กระทำความผิดหรือผู้หมิ่นประมาท ในที่นี้เป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

2) ใส่ความ หมายถึง การยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นความจริงก็ได้หรือเป็นความเท็จก็ได้ แม้แต่การเล่าเรื่องที่ได้ยินมาให้กับบุคคลอื่นฟังก็อยู่ในความหมายของคำว่า "ใส่ความ" เพราะฉะนั้นการใส่ความจึงไม่จำกัดวิธี อาจเป็นการใช้คำพูด ให้ความหมายหรือแสดงกิริยาอาการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือใช้ภาษาใบ้ สัญญา ลักษณะต่าง ๆ หาเหตุร้ายกล่าวหาเรื่องร้ายให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ถูกลดคุณค่าลง ถูกเกลียดชัง ถูกดูหมิ่น เช่น การแอบถ่ายคนที่ร่วมประเวณีกันแล้วนำภาพเหล่านี้ไปให้บุคคลอื่นดู ย่อมเป็นการใส่ความและน่าจะทำให้เกิดความเสียหายชึ่งหรือนำไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง ย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ แต่หากการใส่ความนั้น เป็นเพียงคำหยาบ คำกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ก็ดี การกล่าวข้อความที่มีลักษณะคลุมเครือยังไม่ชัดเจน เช่นคำว่า "เลว" เลวอย่างไร ชั่ว ชั่วอย่างไร ยังไม่ถึงว่าเป็นการใส่ความ จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาอาจแยกการใส่ความออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

- (1) การใส่ความเกี่ยวกับความประพฤติ
- (2) การใส่ความเกี่ยวกับเรื่องประเวณีหรือความประพฤติที่ไม่เหมาะสมหรืออันควรทางเพศ
- (3) เป็นการใส่ความเกี่ยวกับหน้าที่การงาน
- (4) เป็นการกล่าวถึงความไม่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจการเงินหรือทางสังคม

¹⁵ <https://sites.google.com/site/lampangkoon/our-company/our-staff>

3) ต้องเป็นการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม คำว่า "ผู้อื่น" จะเป็นใครก็ได้ อาจจะเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล กลุ่มคนที่อยู่รวมกันก็ได้ซึ่งต้องทราบว่ามีหมายถึงใคร แต่ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อ เช่น กล่าวต่อผู้อื่นว่า "พระวัดนี้ดูหนัง พระวัดนี้เลวมาก ดูหนังบ้าง บ้าผู้หญิงบ้าง พระวัดนี้เลวที่สุดไม่มีศีล ผมไม่ไหว" กรณีนี้เป็นกรณีหมิ่นประมาทพระทั้งวัด

4) ต้องใส่ความต่อบุคคลที่สาม ความผิดฐานหมิ่นประมาทจะสำเร็จก็ต่อเมื่อบุคคลที่สามได้ทราบข้อความและเข้าใจข้อความ ดังนั้น ถ้าบุคคลที่สามไม่ได้รับทราบข้อความหรือหูหนวกหรือไม่รู้เรื่องหรือเป็นชาวต่างประเทศที่ไม่เข้าใจภาษา ก็เป็นความผิดเพียงฐานพยายามหมิ่นประมาท จะรับโทษเพียงหนึ่งในสาม ของโทษที่ศาลกำหนด

5) โดยประการที่น่าจะต้องทำให้ผู้อื่น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง องค์ประกอบนี้เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำต้องวินิจฉัยตามความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วไปมิใช่ของผู้กระทำหรือผู้ถูกระทำ แต่ ถ้าเป็นข้อความสามัญ ศาลจะวินิจฉัยได้เอง ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นจริง

6) เจตนาที่จะใส่ความ หากไม่มีเจตนาที่จะใส่ความก็ไม่ผิด กล่าวคือ จะต้องรู้สำนึกในการกระทำผิดของตนขณะที่พูดว่าข้อความที่พูดนั้นทำให้ผู้อื่นเสียหายหรืออาจได้รับความเสียหาย

สำหรับข้อความจะเป็นหมิ่นประมาทหรือไม่ ต้องพิจารณาตามความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป มิใช่พิจารณาถึงความรู้สึกของผู้ถูกหมิ่นประมาทแต่ฝ่ายเดียว (ฎีกาที่ 2777/2545)

การที่จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น จะต้องเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่กล่าวนั้น ถ้าเป็นเพียงการคาดคะเน (ฎีกาที่ 2180/2531)

หรือเป็นคำขู่ (ฎีกาที่ 1201/2505)

ไม่เป็นการยืนยันข้อเท็จจริง ไม่เป็นการใส่ความ ไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา 328 ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำการโดยการโฆษณา ด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้¹⁶

¹⁶ <http://www.peesirilaw.com.html>

ความผิดฐานหมิ่นประมาทในมาตรานี้มีโทษบทหนัก คือ หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา ด้วย เอกสาร..... หรือด้วยวิธีอื่น ทำให้ข้อความที่หมิ่นประมาทนั้นกระจายสู่บุคคลที่สามในลักษณะเป็นวงกว้าง ความผิดนี้โทษจะหนักขึ้น

มาตรา 329 ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

- (1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
- (2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
- (3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัย ของประชาชนย่อมกระทำ หรือ
- (4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิด เผยในศาลหรือในการประชุม

ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดลักษณะนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

ถ้าการกระทำนั้นแสดงความคิดเห็นนั้นถ้ากระทำโดยสุจริตและกระทำเพื่อป้องกันตน หรือ ป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม กระทำในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ กระทำดิชม ด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือกระทำในการแจ้งข่าวด้วยความ เป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พยาบาล ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างขึ้นเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พยาบาลว่า ในการปฏิบัติงานด้านการดูแลผู้ป่วยตลอดจนช่วยเหลือในการเรื่อง การรักษาพยาบาลและดูแลบาดแผลของผู้ป่วยซึ่งในระหว่างปฏิบัติหน้าที่นั้นมีการสื่อสารออนไลน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ผลจากการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดผิดพลาดขึ้นนั้น เป็นความผิดกฎหมายใด

ตัวอย่าง

กรณีผู้บาดเจ็บจากการชุมนุมทางการเมือง มีการโพสต์รูปผู้ป่วยที่อยู่บนเตียงในโรงพยาบาลผ่าน เครือข่ายเฟซบุ๊ก รวมไปถึงภาพผู้ป่วยที่ลงในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ หรือสื่อโทรทัศน์ ขณะเดียวกันยังมีบุคลากรทาง การแพทย์โพสต์รูปภาพในช่วงการรักษาพยาบาล จนถูกต่อว่ากันทั่วโลกออนไลน์ก็มี หรือมีการนำข้อมูลส่วนตัว ของผู้ป่วย เช่น ผู้ป่วยรายหนึ่งเป็นเอดส์ ขาดแคลนเลือด ต้องการรับบริจาคด่วน หรือกรณีทำการผ่าตัดแล้วส่ง ภาพบาดแผลให้แพทย์ซึ่งไม่ได้อยู่ในห้องรักษาวินิจฉัยก่อน กรณีเหล่านี้สามารถกระทำหรือไม่ และหากกระทำ ไปแล้วจะเป็นความผิดฐานใด

ประเด็นในการพิจารณา การโพสต์นั้น สามารถกระทำได้หรือไม่ หากกระทำไม่ได้ จะมี

ความผิดอย่างไร

ประเด็นแรก เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงออก รวมทั้งการสื่อสารต่าง ๆ นี้ ได้รับการคุ้มครองจากปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในประเด็นนี้แม้จะอ้างว่ามีความคุ้มครองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ข้อ 19 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 34 แต่สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปนั้นคือ การกระทำดังกล่าวข้างต้นไปละเมิดกฎหมายอื่นหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในประเด็นที่สอง

ประเด็นที่สอง แม้สิทธิการแสดงออกด้านเสรีภาพจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่การใช้สิทธิด้านเสรีภาพและการแสดงความคิดเห็นนั้นกรณีเหล่านี้ต้องไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น หรือทำให้บุคคลผู้นั้นได้รับความเสียหาย ซึ่งในกรณีนี้การเปิดเผยภาพผู้ป่วยข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ดังนั้นถ้าการเผยแพร่ดังกล่าวน่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งบุคคลดังกล่าวไม่ได้ยินยอม ผู้นั้นย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. 2550 มาตรา 7 และต้องรับโทษตามมาตรา 49 โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ดังนั้นในกรณีนี้ต้องดูด้วยว่าภาพที่ส่งออกไป ข้อมูลประวัติ หรือ บาดแผลที่ส่งออกไปนั้นทำให้สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปรู้หรือไม่ว่าเป็นภาพดังกล่าวหมายถึงผู้ป่วยรายใด และภาพต่างๆ ข้อมูลทำให้ผู้ป่วยรายนั้นได้รับความเสียหาย หรือไม่ และได้รับการความยินยอมหรือไม่ มิฉะนั้นอาจเป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

ประเด็นที่สาม การกระทำดังกล่าวกรณีส่งต่อโพสต์ภาพ เป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 หรือไม่ กรณีนี้มีการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้ป่วย และภาพนั้นเกิดการสร้างขึ้น สิ่งสำคัญต้องพิจารณาว่า การกระทำนั้นส่งผลให้ผู้ป่วยนั้น (บุคคลในภาพที่ถูกโพสต์ลงไป) รวมทั้งข้อมูลต่างๆ หรือภาพบาดแผลหลุดออกไปและประกอบกับข้อมูลทำให้ทราบว่าผู้ป่วยเป็นใคร และน่าจะเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย (ความผิดนี้เพียงแค่ว่าน่าจะเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ก็เป็นความผิดแล้วนอกจากนี้การพิจารณาเหล่านี้ต้องใช้หลักวิญญูชนทั่วไปในการรับรู้หรือมีความเห็นจากสิ่งที่เกิดขึ้นมาตัดสิน เช่น น่าจะเสียหายหรือไม่ หรือน่าจะอับอายหรือไม่ ไม่ใช่ตัวผู้ป่วยใช้ความคิดของตนเองเข้ามาตัดสิน) ถ้าเข้าข่ายดังกล่าวก็มีความผิดตามมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท อย่างไรก็ตามถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย และการกระทำนั้นน่าจะทำให้บิดา

มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ผู้กระทำมีความผิดเช่นเดียวกัน แต่ถ้าเป็นการตีชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ผู้กระทำไม่มีความผิด ดังนั้นหากผู้เสียหายในเรื่องดังกล่าวตายเสียก่อนร้องทุกข์ บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตรของผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์แทนได้ และถือว่าเป็นผู้เสียหายเองแทนผู้ตาย

ประเด็นที่สี่ การกระทำความผิดเป็นการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาหรือไม่ ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ซึ่งต้องดูว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำให้ความและทำให้เกิดความเสียหายหรือไม่ ซึ่งการใส่ความ จะนำเรื่องจริงหรือไม่จริงมากระทำ และหากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายก็ย่อมเป็นความผิดเช่นกัน นอกจากนั้นต้องพิจารณาด้วยการเข้าข่ายลักษณะหมิ่นประมาทหรือไม่ต้องพิจารณาตามความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป มิใช่พิจารณาถึงความรู้สึกของผู้ถูกหมิ่นประมาทแต่ฝ่ายเดียว อย่างไรก็ตามหากการกระทำนั้นได้กระทำโดยสุจริตและกระทำเพื่อป้องกันตน หรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม หรือกระทำในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ กระทำตีชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือกระทำในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้กระทำความผิดนั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

การปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลและบุคลากรด้านสาธารณสุขนั้น มีเจตนาเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยในเรื่องการรักษาพยาบาล อาการเจ็บป่วย ให้ผู้ป่วยกลับมาแข็งแรงเป็นปกติดังเดิม ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ทำให้ผู้ป่วย ญาติพี่น้อง ครอบครัวได้รับความเสียหายจากสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและผลของการกระทำของพยาบาลและบุคลากรด้านสาธารณสุขอาจมีความผิดตามกฎหมาย การที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีกับพยาบาลและบุคลากรด้านสาธารณสุขไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับผู้เสียหาย แต่ควรดำเนินการดังนี้¹⁷ เช่น การแก้ปัญหาควรเน้นที่การเจรจา ไกล่เกลี่ยก่อนและควรอธิบายให้ข้อมูลในรายละเอียดแก่ผู้ป่วยจนเป็นที่เข้าใจถึงสาเหตุของความเสียหาย แต่กรณีมีเจตนาหลอกลวงผู้ป่วยเพื่อประโยชน์ทางการค้าควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายเป็นทางออกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเยียวยาความเสียหาย การเยียวยาผู้เสียหายควรคำนึงถึงการชดเชยในรูปแบบที่ไม่ใช่เน้นเรื่องเงินเพียงอย่างเดียว อาจทำด้านอื่นควบคู่กันไป เช่น ฝึกอบรมอาชีพ จัดหาแหล่งฟื้นฟูความเสียหาย การตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จรับเรื่องร้องเรียน การจัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลผู้บริโภคด้านเทคโนโลยีหรือมาตรฐานการรักษาพยาบาล ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภคโดยใช้สื่อและวิธีการที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภค เป็นต้น

¹⁷ <http://journal.fda.moph.go.th/journal/022558/14.pdf>

บรรณานุกรม

กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.(2559). **พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
พรเพชร วิชิตชลชัย. (ม.ป.ป.) **คำอธิบาย พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

เว็บไซต์

บวร เทศารินทร์. (2559). ประเทศไทย 4.0 โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.drborworn.com/articledetail.asp?id=16223> [1 สิงหาคม 2560]
ไม้ เมืองเหนือ. (2555). บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติของพยาบาล (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://methawitpublichealth.blogspot.com/2012/09/blog-post_30.html [1 สิงหาคม 2560]
ยุวดี พัฒนวงศ์และคณะ. (2554). การศึกษาภาวะเปรียบเทียบและมาตรการเยียวยาเพื่อพัฒนาแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหาย Study on Related Regulations and Compensation Measures for Better Protection of Injured Consumers from Medical Services (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://journal.fda.moph.go.th/journal/022558/14.pdf> [1 สิงหาคม 2560]
สินนท์ พงษ์ศิริสุวรรณ.(ม.ป.ป.)หมิ่นประมาท(ออนไลน์).สืบค้นจาก <http://www.peesirilaw.com.html> [1 สิงหาคม 2560]
สมหวัง กำอินแก้ว. (ม.ป.ป.) กฎหมายที่เกี่ยวกับคดีหมิ่นประมาท (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/lampangkoon/our-company/our-staff> [1 สิงหาคม 2560]
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2558). ระวัง!! โพสต์ภาพและข้อมูลผู้ป่วย ผิดกฎหมายไม่รู้ตัว (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.nationalhealth.or.th/node/669> [1 สิงหาคม 2560]
สำนักพิมพ์ผู้จัดการ. (2554). หุ่นยนต์ผ่าตัด เทคโนโลยีล่าสุดเครื่องแรกในไทย (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Campus/ViewNews.aspx?NewsID=9540000103751>[1 สิงหาคม 2560]

